

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

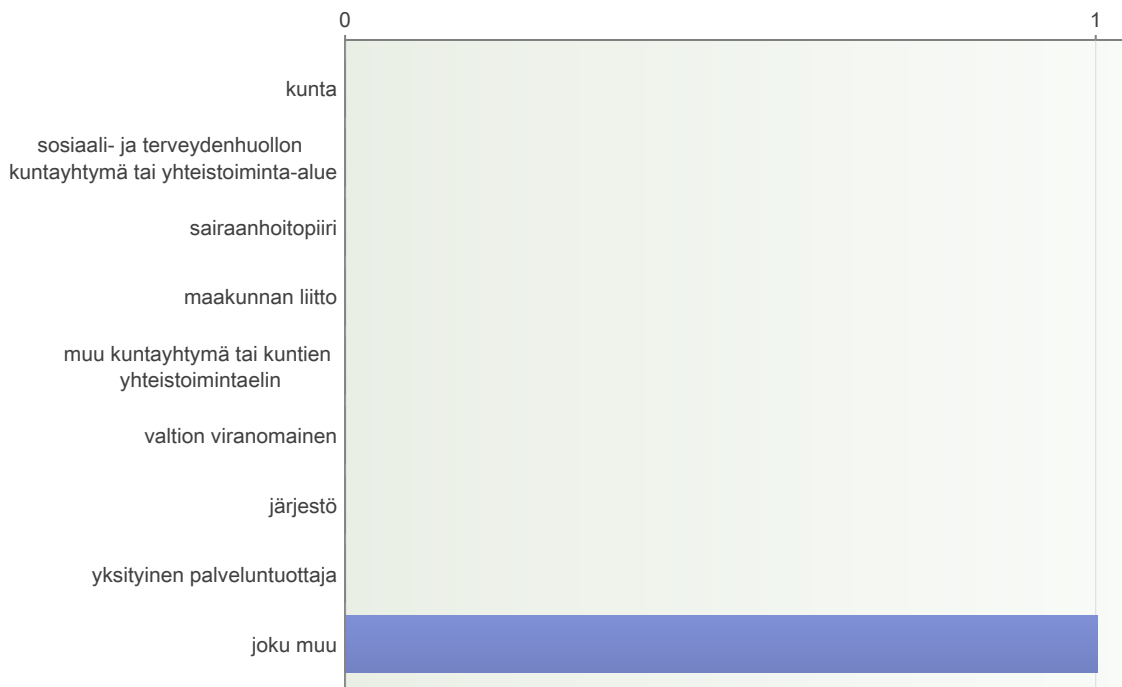
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Pirkanmaan suun terveydenhuollon johtajat	Tarja Varjotie	eeva.torppa-saarinen@tampere.fi, 03565713	13.12.2017	

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

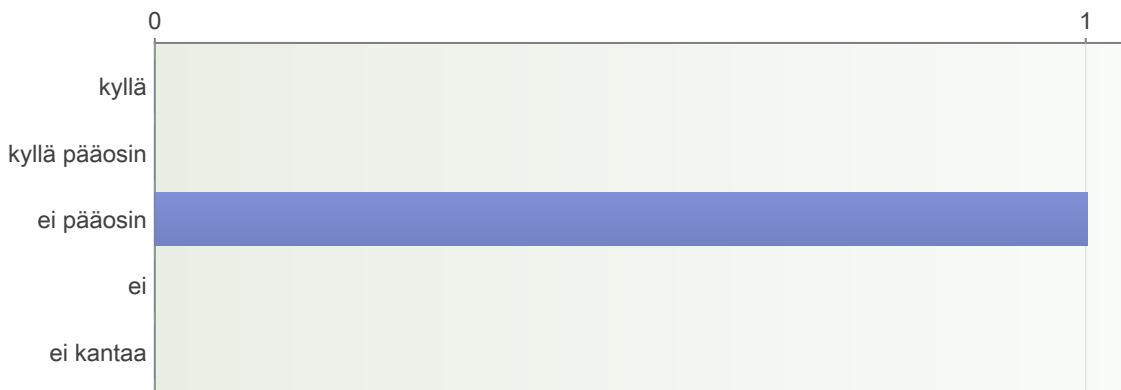

Avoimet vastaukset: joku muu

- Pirkanmaan suun terveydenhuollon johtajat

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pirkanmaan suun terveydenhuollon johtajat pitävät sote-uudistusta tarpeellisenä ja kannattaa valinnanvapauden hallittua laajentamista. Esitetty malli on kuitenkin monimutkainen ja maakunnan järjestämistehtävien kannalta haasteellinen. Valinnanvapaus ja sen seurauksena syntyväksi ajateltu monituottajuus voi toteutuessaan tukea asiakkaan omaa aktiivisuutta, motivoitumista ja osallisuutta hänen omien asioidensa ja sosiaali- ja terveystarpeiden sujuvassa ja tuloksellisessa hoitamisessa. Lakiluonnoksessa esitetty malli kaipaa kuitenkin yksinkertaistamista ja selkeytystä.

Ehdotettu tapa toteuttaa perustason ja eräiden erityistason palveluiden valinnanvapaus markkinamekanismien kautta on ristiriidassa sote- ja maakuntauudistukselle alun perin asetettujen tavoitteiden kanssa, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, palveluiden integraatiota ja kustannusten hillintää. Malli rajoittaa palveluiden järjestämisvastuuseen ja itsehallintoon lähtökohtaisesti kuuluvaa oikeutta päättää palveluiden tuottamistavasta ja ohjata palveluita kokonaisuutena.

Järjestämisvastuun kantaminen ja palvelujen integraatio on erittäin haasteellista, kun perustason palvelut siirtyvät yritysten vastuulle ja markkinaperusteiseen ohjaukseen. Palvelutuotanto pirstoutuu maakuntien tosiasiallisen ohjauksellaan ulkopuolelle ja eri palveluihin syntyy asiakkaan näkökulmasta nykyiseen verrattuna uusia rajapintoja.

Suomessa terveys- ja hyvinvointierot ovat kansainvälisestikin suuria erityisesti sosioekonomisesti heikoimmin toimeentulevien ja muiden tuloryhmien ihmisten välillä. Uudistuksessa olisi määritettävä erityisiä kannusteita siihen, että ensisijaiset palvelutuottajat kohdistaisivat myönteistä erityishuomioita ja etsivää työtettä kaikkein heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin ja heidän lähiyhteisöihinsä.

Terveyserojen kaventamisessa keskeistä on panostus kansansairauksien, kuten valtimosairauksien ja suu- ja hammassairauksien sekä depression vähentämiseen. Näihin voidaan pääasiallisesti vaikuttaa muilla kuin terveydenhuollon keinoilla. Terveyserojen kaventaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen edellyttää merkittävää eri hallinnonalojen yhteistyötä ja kohdennettuja toimia kaikille tarkoitettujen sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi

kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville, esimerkiksi pienituloisille, opiskelu- ja työelämän ulkopuolella oleville ja ikääntyville.

Palveluiden saatavuus voi parantua, jos monituottajamalli tuo julkisen palvelun piiriin lisää palveluntuottajia. Todennäköisesti suurin osa palveluista tulee sijoittumaan kasvukeskuksiin, jolloin saatavuudessa tulee jatkossakin olemaan merkittäviä alueellisia eroja. Lakiluonnos ei anna maakunnalle varsinaisia keinoja ohjata yksityisen palvelutuotannon sijoittumista muutoin kuin tuottajien korvausmallilla eli maksamalla korkeampia korvauksia syrjäseudun palvelutuotannosta; tämä keino sisältää riskin kustannusten nousuun, jos palveluverkko halutaan säilyttää kattavana.

Lain vaikutus terveys- ja hyvinvointieroihin riippuu paljolti siitä, kohdentuvatko palvelut jatkossa oikeudenmukaisesti eli todellisen palvelutarpeen eikä kysynnän perusteella. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää mm. yksikanavaista rahoitusjärjestelmää, jolloin maakunnalla on mahdollisuus seurata ja ohjata julkisen rahoituksen kohdentumista. Terveystuon rahoitusuudistuksen irrottaminen sote-lakiuudistuksen kokonaisuudesta jättää tämän ohjausmahdollisuuden vielä avoimeksi.

Valinnanvapaus ei sinänsä kavenna terveyseroja. Ilman lisärahaa suun terveydenhuoltoon, valinnanvapaus saattaa jopa heikentää huono-osaisimpien aikuisten mahdollisuutta suun terveydenhuollon palveluiden käyttöön.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Ei vastauksia.

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

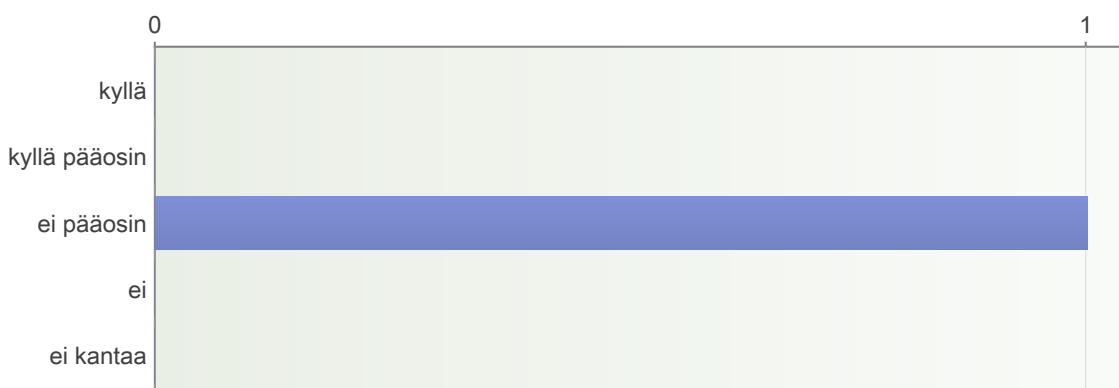
Ei vastauksia.

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

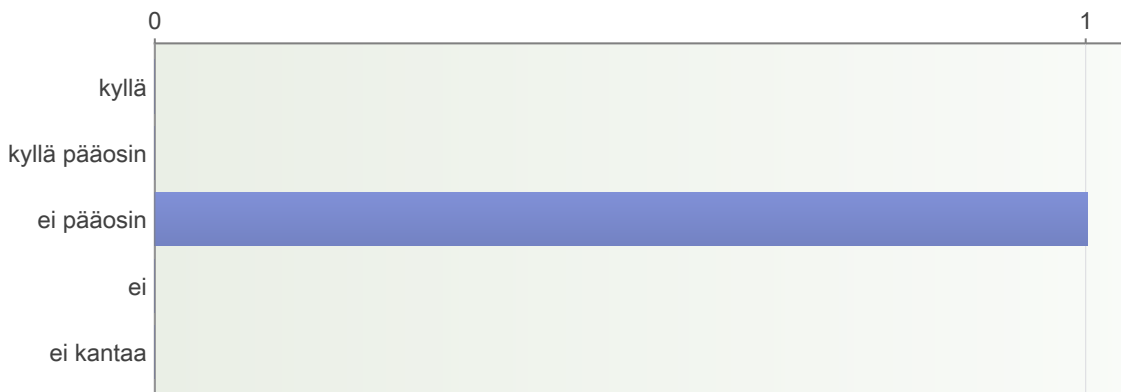
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haasteita palveluiden yhteensovittamisessa on jo nyt. Valinnanvapaus voi johtaa palveluketjun pirstaloitumiseen entistäkin enemmän ja hankaloittaa palveluiden yhteensovittamista. Tässä ovat asiakasneuvojat isossa roolissa.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

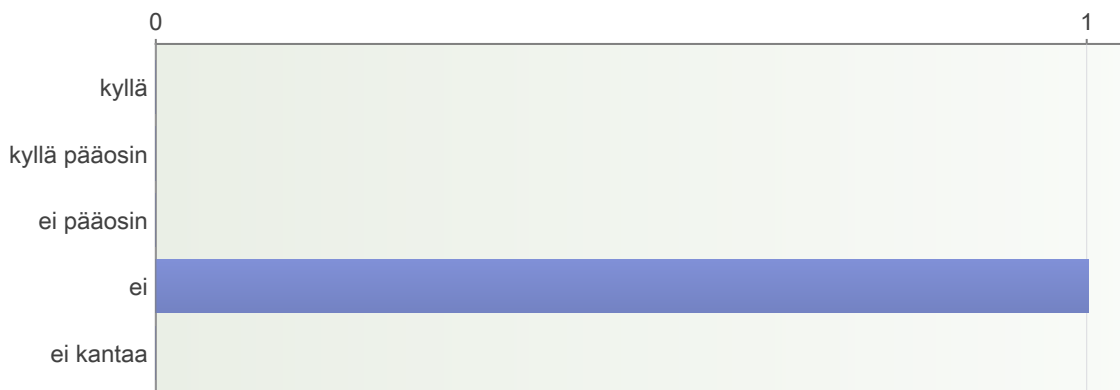
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollossa tietojärjestelmien kehitys, tietojen näkyminen eri toimijoille, asiakassuunnitelmien toteutus sekä asiakaseteleillä toteutettavien palvelujen laajuus ja hoitovastuun määrittäminen koko hoidon toteuttamisesta tulevat toiminnan tasolla joko mahdollistamaan tai estämään integraation sekä vertikaalisesti että horisontaalisesti. Lakiluonnos ei yksistään turvaa integraatiota. Mikäli tietojärjestelmien integraatio ei ole valmis lain voimaan tullessa, palvelut eivät voi olla yhtään aiempaa paremmin integroituja. Miten toimivat asiakassetelit eri maakuntien välillä?

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

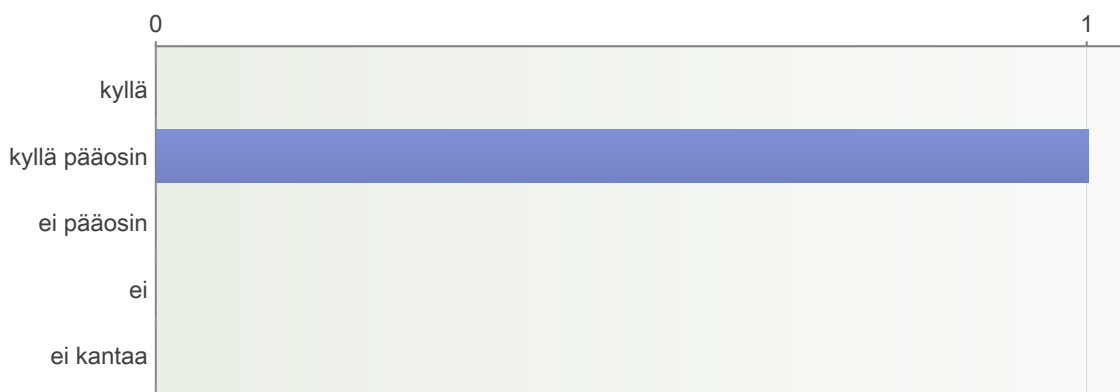
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On epäselvää, miten Maakunta pystyy käytännössä valvomaan ja ohjaamaan kaikkia tuottajia. Mitä direktiovaltaa maakunnalla on yksityisiin tuottajiin nähden? Suun terveydenhuollon pirstaleisen tuotannon kokoamiseen tarvitaan vahvaa järjestäjäosaamista maakuntaan.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

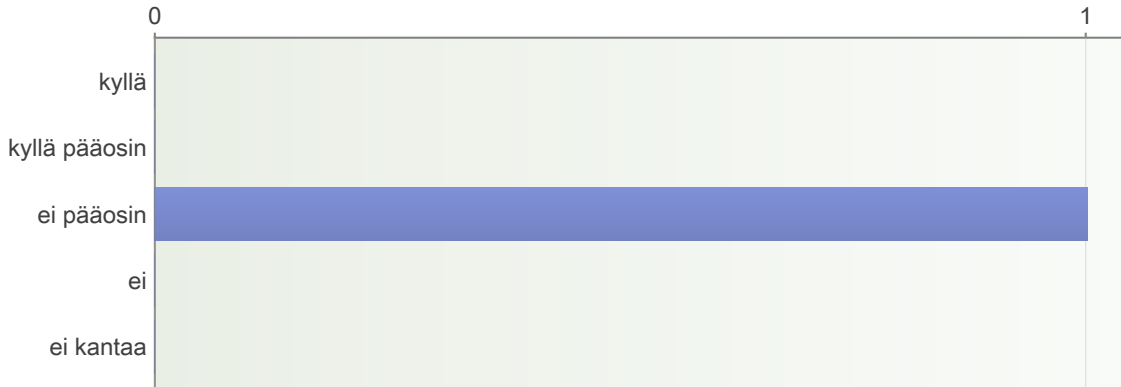
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä pääosin, kilpailutilanne pakottaa tuottajat kehittämään toimintaansa.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei ennen kuin digitalisaatioratkaisut on saatu toteutettua. Aluksi tähän työhön menee vuosikausia melkoiset summat rahaa. Monituottajamallin hallinnoiminen lisää transaktiokustannuksia. Vasta, kun koko valtakunnassa aletaan noudattaa parhaita käytäntöjä ja tehdään vain vaikuttavia hoitoja, saadaan säästöjä. Palveluvalikoimat ja asiakassetelien kattavuus määräävät paljon, miten palveluiden hinta?

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Ei vastauksia.

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon osalta terminologia vaatii tarkennusta: mitä tarkoitetaan muilla kuin hammaslääketieteen erikoisaloilla kohdassa 3.? Säädetty suunhoidon yksiköiden lakisääteinen palveluvalikoima on sisällöltään ja laajuudeltaan liian suppea, mikäli protetiikka ei ole suoran valinnan palveluissa. Purennan kuntoutukseen liittyvien proteettisten hoitojen jättäminen suoran valinnan ulkopuolelle on pulmallista: hoitokokonaisuuden pilkkoutuminen ei ole tarkoituksenmukaista. Proteettinen korjaus -termi vaatii tarkennusta: mikäli kyse on proteettisten rakenteiden korjaustoimenpiteiden hammaslääketieteellisestä osuudesta, se tulee ilmaista selkeästi. Mikäli proteettisilla korjauksilla tarkoitetaan puolestaan purennan kuntoutukseen liittyviä, protetiikan erikoisalaan kuuluvia hoitokokonaisuuksia, niin se on avattava tekstissä. Proteettista Suunhoidon osalta terminologia vaatii tarkennusta: mitä tarkoitetaan muilla kuin hammaslääketieteen erikoisaloilla kohdassa 3.? Säädetty suunhoidon yksiköiden lakisääteinen palveluvalikoima on sisällöltään ja laajuudeltaan liian suppea, mikäli protetiikka ei ole suoran valinnan palveluissa. Purennan kuntoutukseen liittyvien proteettisten hoitojen jättäminen suoran valinnan ulkopuolelle on pulmallista: hoitokokonaisuuden pilkkoutuminen ei ole tarkoituksenmukaista. Proteettinen korjaus -termi vaatii tarkennusta: mikäli kyse on proteettisten rakenteiden korjaustoimenpiteiden hammaslääketieteellisestä osuudesta, se tulee ilmaista selkeästi. Mikäli proteettisilla korjauksilla tarkoitetaan puolestaan purennan kuntoutukseen liittyviä, protetiikan erikoisalaan kuuluvia hoitokokonaisuuksia, niin se on avattava tekstissä. Proteettista hoitoa ei voi irrottaa muusta purennan kuntoutuksesta. Konsultaatiopalvelujen tarve on suun hoidon palveluja käsittelevässä osuudessa määritelty hyvin.

Suun terveydenhuollossa palvelut on pitkään tuotettu yksityisten palveluntuottajien toimesta, joten siltä osin

palvelutuotantotapojen muutos ei ole niin merkittävä kuin muiden palvelujen osalta.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

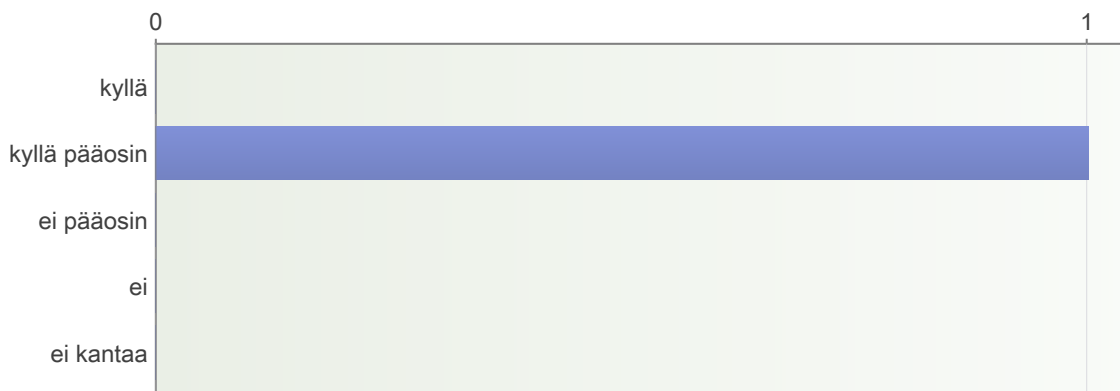
Ei vastauksia.

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Tarkoituksenmukaista on turvata asiakkaalle perushammaslääkärin osaamisalaan kuuluvien hoitokokonaisuuksien turvaaminen. Hoidossa tulee turvata erikoishammaslääkärikonsultaatiot, joiden perusteella on mahdollista tehdä päätös hoidon siirtämisestä erikoishammaslääkärin johdolla toteutettavaksi. Protetiikan eli käytännössä purennan kuntoutuksen jättäminen pois suoran valinnan palveluista ei tue hoitokokonaisuuden turvaamista potilaalle. Protetiikan osalta sote-keskuksen suoran valinnan palveluihin kuuluu ainoastaan hammasproteettiset korjaukset. Jos asiakkaan hoidon aikana havaitaan esimerkiksi tarve kruunun laittamiselle, pitää hoidon jatkumiseksi tältä osin pyytää maakunnalta asiakasseteli, eikä hoitokokonaisuutta voida viedä loppuun ennen setelin myöntämistä

Kuntoutuspalveluiden osalta kaivataan lisää selkeyttämistä. Lasten ja perheiden näkökulmasta kuntoutuspalvelukokonaisuuden jakautuminen sote-keskusten, asiakassetelipalveluntuottajien ja liikelaitoksen tuotantovastuulle voi heikentää erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden palveluiden kokonaisuuden hallintaa ja lisätä kustannuksia.

Valinnanvapauden ulkopuolelle on rajattu (vain) koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, neuvolatoiminnasta ei mainintaa. Neuvolapalvelut tulee olla suoran valinnan ulkopuolella samassa kokonaisuudessa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Myös kuntiin jäävien palveluiden, erikoissairaanhoidon ja kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö tulee huomioida.

Miten ne alle 18-vuotiaat, jotka eivät opiskele missään? Onko heidät määritelty liikelaitokseen?

Lapset ja nuoret jäävät maakunnalle, tietääkö tämä paluuta vanhan kouluhammaslääkäri -aikaan? Onko maakunnassa tehtävä hammaslääkärin työ tarpeeksi haluttua?

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Ei vastauksia.

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

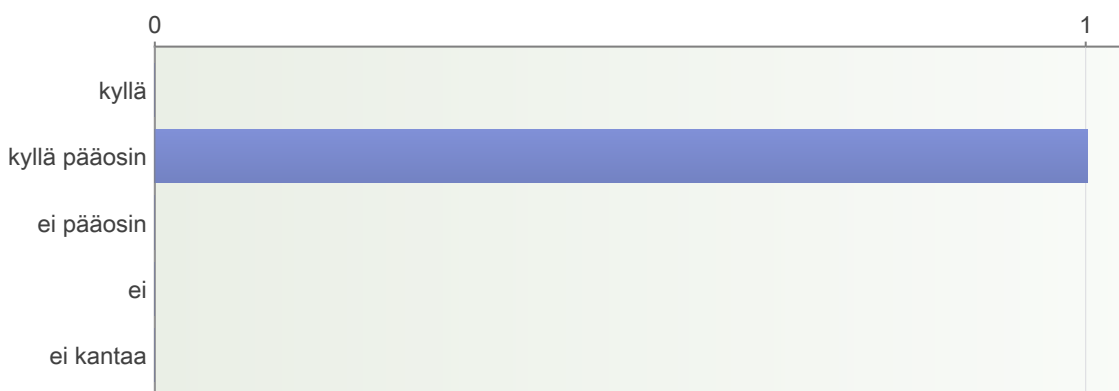
Ei vastauksia.

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

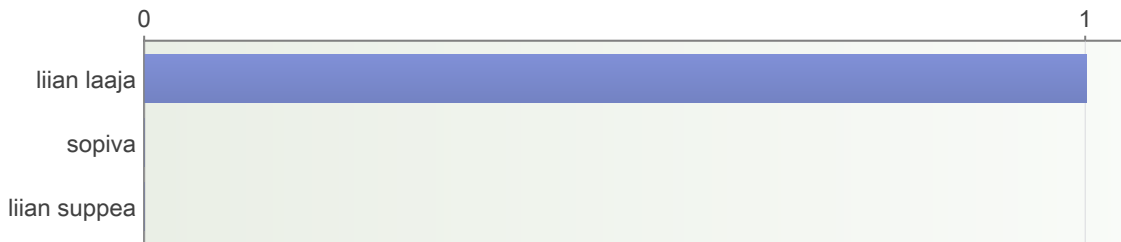
Vastaajien määrä: 1

-

Valinnan mahdollisuudet voidaan katsoa riittäviksi.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

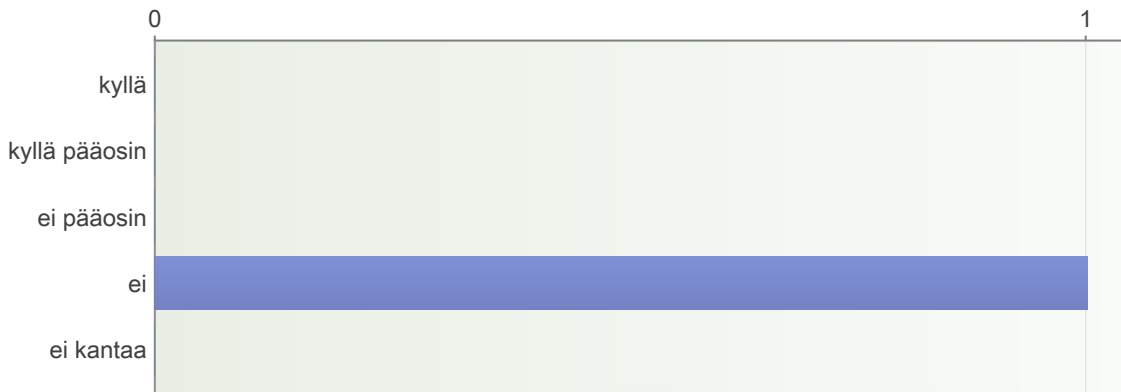
-

§ 24 9. ja 10. ja 11. aiheuttavat hammaslääketieteellisestä näkökulmasta tarpeetonta hoitovastuun pilkkoutumista: 9: Proteettinen hoito purennan kuntouttamiseksi on hoitokokonaisuus, johon liittyy muiden hammaslääketieteen erikoisalojen ratkaisuja. Esimerkiksi Tampereen Suupolilla ratkaisut tehdään useamman eri erikoisalan yhteistapaamisissa. 10: Kiireetön leikkaustoiminta soveltuu parhaiten asiakassetelillä toteuttavaksi, mutta epäselvää on, kuinka hoitovastuu ja komplikaatioiden hoito jakautuu. 11: Käyntiperusteinen asiakasseteli suun terveydenhuollossa ei ole tarkoituksenmukainen, asiakassetelillä tulisi hankkia hoitokokonaisuus. Kroonisten suusairauksien hoidossa käyntiperusteinen asiakasseteli ei ole tarkoituksenmukainen.

Hoito pirstaloituu.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erikoissairaanhoidon erikoissaloilla maakunnan tulee järjestää päivystys ja maakunnan liikelaitokseen keskitetyt toimenpiteet. Päivystävät erikoishammaslääkärit tekevät päivystysaikana myös kiireettömiä leikkaustoimenpiteitä ja polikliinisia kirurgisia toimenpiteitä. Kiireettömien ja polikliinisten leikkaustoimenpiteiden merkittävä siirto asiakassetelillä järjestettäväksi heikentäisi tuottavuutta, sillä liikelaitoksessa tarvitaan henkilöstö joka tapauksessa eli maakunnan liikelaitoksen kustannukset eivät merkittävästi pienene.

Tuottavuuden alentumisen lisäksi riskinä on myös henkilökuntapula maakunnan liikelaitoksessa, sillä pelkästään päivystystoimintaan ja vaativiin toimenpiteisiin keskittyvä yksikkö ei välttämättä ole vetovoimainen työnantaja. Myös koulutustehtävän hoitamiseen tarvitaan riittävä määrä ns. rutiinitoimenpiteitä.

Lakiluonnoksessa esitetään kiireettömän leikkaustoiminnan järjestämistä asiakassetelillä.

Keskittämisasiäsetuksen perusteella anestesiaa vaativaa leikkaustoimintaa ei voi toteuttaa asiakassetelillä, joten jää epäselväksi, mitä kiireettömiä leikkaustoimenpiteitä (muita kuin polikliinisia kirurgisia toimenpiteitä) luonnoksessa tarkoitetaan.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

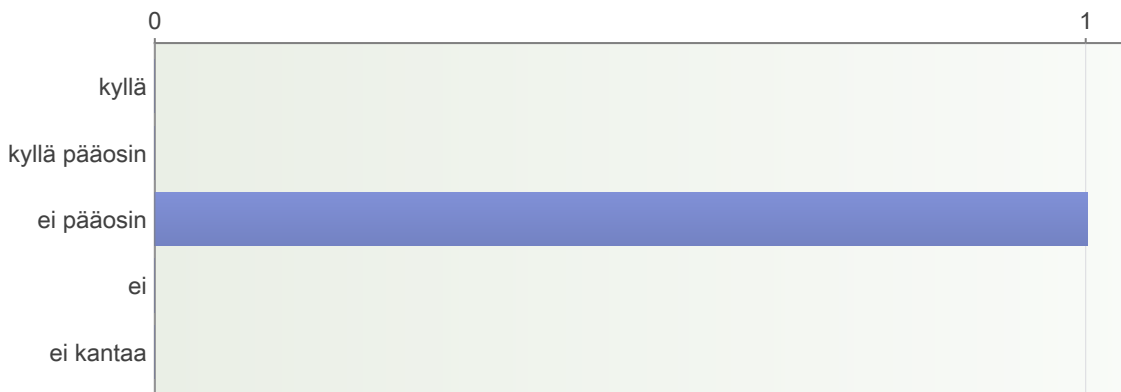
Ei vastauksia.

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten maakunta voi käytännössä hallita pirstaloitunutta tuottajakuntaa, johon sillä ei ole direktio-oikeutta?

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Ei vastauksia.

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Ei vastauksia.

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

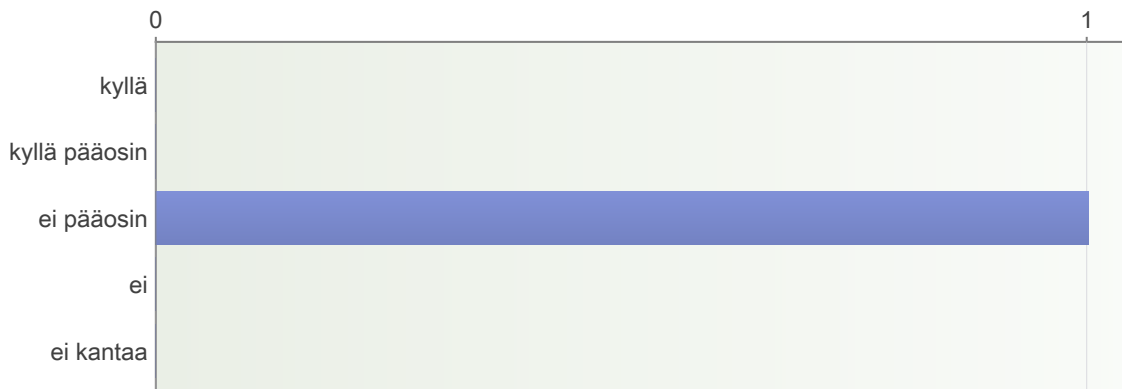
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

-

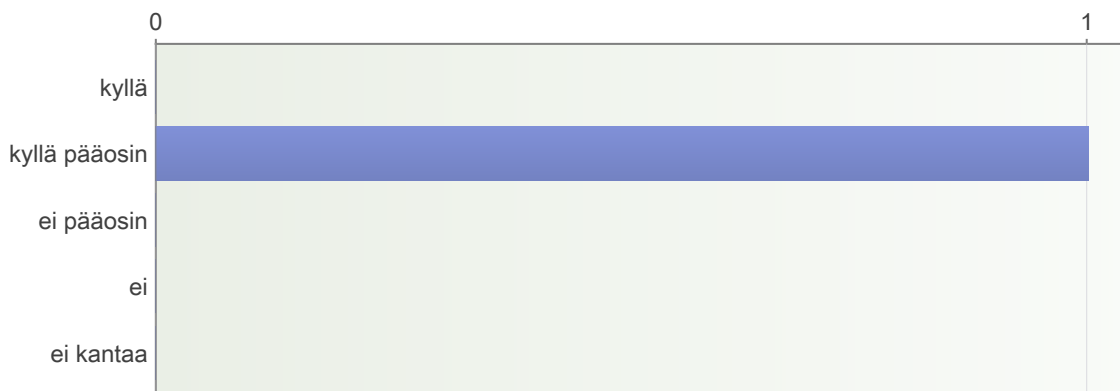
Laissa on määritetty muiden kuin suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluissa kiinteän korvauksen on oltava vähintään 2/3 suoran valinnan palveluihin osoitetusta määrärahasta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa ei kerrota mihin tämä jako perustuu. Tällaisen rajoituksen kirjaaminen lakiin ilman kokemusta Suomen valinnanvapausmallista voi johtaa epätarkoituksenmukaiseen korvausmalliin. Täysin kapitaation perustuva korvausmalli voi johtaa julkisesti tuotettujen palvelujen määrän romahtamiseen:

Vaikka kaikki tarvetekijät olisivat käytössä, kapitaatiomallinen korvaus perustuu laajojen väestöpohjien keskiarvoon, joissa yksilövaihtelut tasoittuvat. Valinnanvapaus sen sijaa koskee yksilöitä. Varsinkin siirtymävaiheen aikana paljon palveluita tarvitseva asiakas voi rasittaa palveluja huomattavasti suhteessa maksettuun korvaukseen.

Siirtymävaiheen jälkeenkin kapitaatiokorvaukseen perustuva korvausmalli voi olla haastava maakunnan palvelujen järjestämisen kannalta. Yksityiset voivat vaikuttaa asiakaskuntaansa muun muassa sijoittumisellaan. Kapitaatiokorvaus ei voi toimia hyvin kuin suurten väestömäärien siirrossa tuottajalta toiselle.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

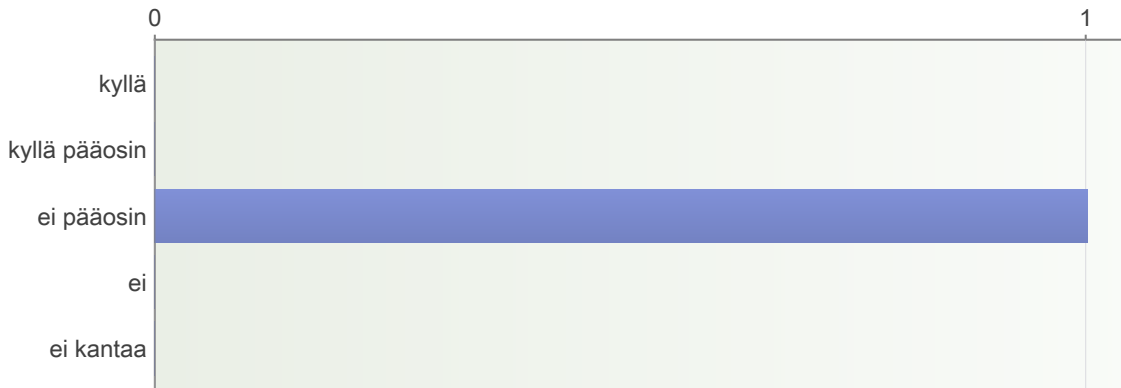
Vastaajien määrä: 1

-

Maakunnan mahdollisuus hyödyntää suoritekorvauksia ja kannustinmalleja sekä muita korvauksia on perusteltu, kunhan asetuksilla ei säädelä tätä siten, että alueellisten olojen huomioiminen ei ole mahdollista.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

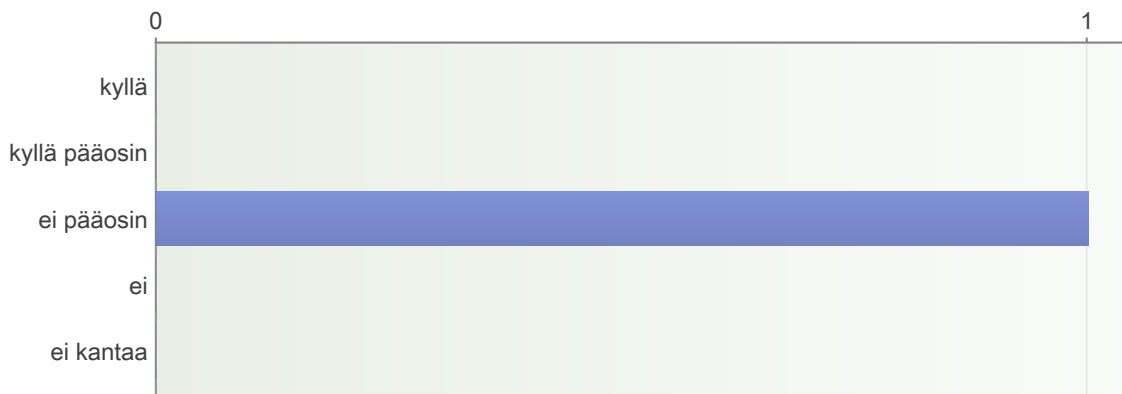
- Maakunnan liikelaitoksella on velvollisuus tuottaa palveluja kaikkialla maakunnassa. Yksityisiä sote-keskuksia voidaan perustaa valikoiden vain tietyille alueille.

Maakunnalla ei mahdollista tarjota maksullisia täydentäviä palveluja. Yksityiset yritykset voivat myydä julkisrahoitteisten palvelujen lisäksi täydentäviä palveluja sekä esimerkiksi sellaisia konsultaatioita, jotka eivät kuulu maakunnan maksamiin palveluihin. Näiden rahoitus on mahdollista järjestää myös erilaisten vakuutusten kautta.

Tuleeko markkinoille nyt ns. hammasvakuutuksia, esim, firmat tarjoavat palkan lisäksi lisävakuutuksia työntekijöilleen USA:n malliin?

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaiheistettu voimaantulo on parannus aiempaan lakiesitykseen ja antaa maakunnille tarpeellista lisääikää järjestäjäorganisaation rakentamiseen ja mm. palvelukokonaisuuksien ja korvausmallien määrittelyyn. Valtakunnallisten ja maakunnallisten tiedonhallintapalvelujen rakentaminen on keskeisessä roolissa valinnanvapausmallin toteuttamisessa. Todennäköistä on, että kaikki tietojärjestelmien väliset integraatiot eivät ole valmiina vielä lain voimaantullessa.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

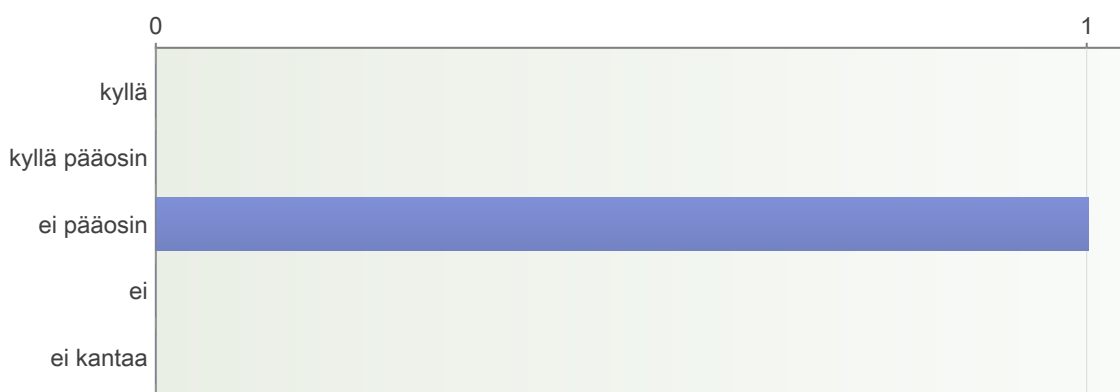
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäsäännöksissä on tiukka aikataulu. Palvelujen sisältö on luonnollisesti määriteltävä varhaisessa vaiheessa, jotta tuottajat osaavat varautua sopivalla palveluvalikoimalla. 2020–2022 sote-keskusten toiminta on muotoutumassa ja liikelaitoksen on turvattava palvelut niillä alueilla, joilla yksityistä tuotantoa ei ole. Tehtävä on haastava, koska työvoiman liikkuvuus tuottajien välillä saattaa olla ennakoimatonta. Valintasäännöksissä on epäselvää suun hoidon yksikön kapasiteetin määrittely: asiakkaille annetaan valinnanvapaus, mutta tuottajalla täytyy myös olla vapaus määritellä asiakaskapasiteettinsa. Palvelun tuottamisesta luopuvan toimijan asiakasvirran hallinnalle täytyy olla mekanismi: onko se liikelaitos vai onko se maakunnansuun hoidon yksikkö, joka tällöin saattaa joutua epäedulliseen kilpailuasemaan. Valinnanvapaus mahdollistuu ylikapasiteetti-tilanteessa, ei niukan palveluntarjonnan ympäristössä.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

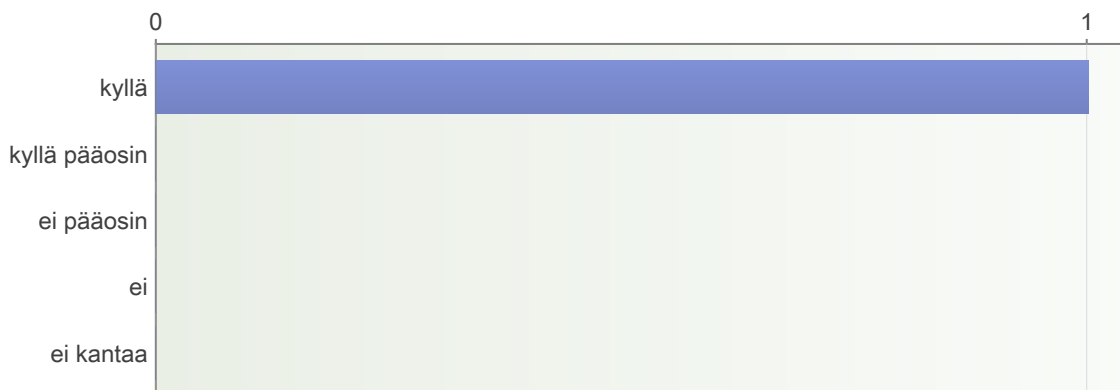
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Päätös suunhoidon palvelujen siirrosta on tehtävä kahta vuotta ennen palvelujen siirtymistä: mikäli kokonaisuus on selkeästi määriteltä ja palvelujen korvauserusteet ovat tuottajien tiedossa ja tuottajat niihin sitoutuvat, niin siirtymäaika on riittävä ja antaa järjestäjälle mahdollisuuden turvata palvelu. Julkisten palvelujen turvaaminen ei suunhoidon palvelujen osalta onnistu, jos nykyiset yksityisten palvelujen tuottajat eivät sitoudu palveluja tuottamaan. Julkisten palvelujen tuotantovastuu jää tällöin pelkästään maakunnan liikelaitokselle viimesijaisesti tai maakunnan suun hoidon yksikölle, joilla ei ole kapasiteettia palvella koko väestöä.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalvveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

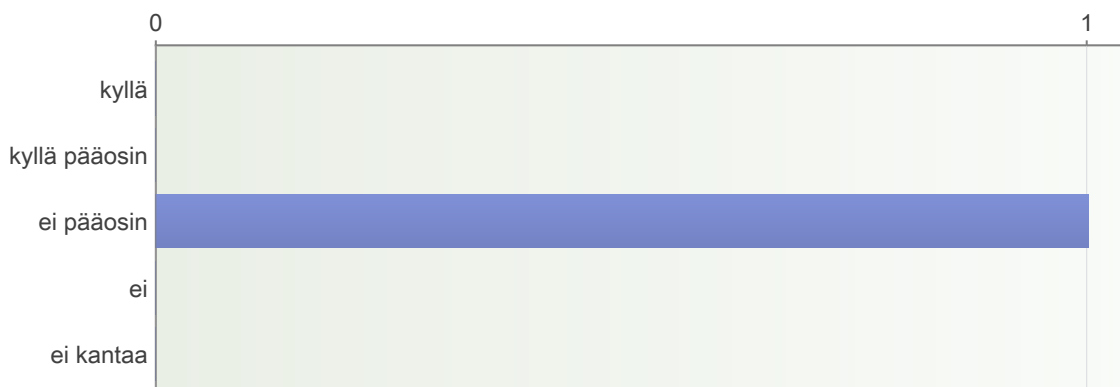
-

Yksityisten palvelujen tuottajien toimintaedellytykset ovat edelleen hyvät. Kysymys lienee siitä, sitoutuvatko yksityiset palveluntuottajat tuottamaan tässä lainsäädännössä tarkoitettuja peruspalveluja vai suuntaavatko ne toimintansa vakuutusperusteiseen tai kokonaan yksityisellä rahalla tuotettavaan palveluun. Yksityisellä tuottajalla lienee mahdollisuus tarjota tämän lainsäädännön määrittämien palvelujen lisäksi lisäpalvelua täysin yksityisesti eli potilaan ja palveluntuottajan välisellä sopimuksella.

Julkisten, maakunnan omistamien sote-keskusten ja suunhoidon yksiköiden osalta potilaiden oman rahoituksen tai vakuutusperusteisen palvelun tuottaminen ei ole ollut esillä. Kuinka julkinen sote-keskus ja suunhoidon yksikkö voi kilpailla yksityisen kanssa, jos toimijoilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia tarjota asiakkaille myös oma- tai vakuutusperusteisia palveluja?

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

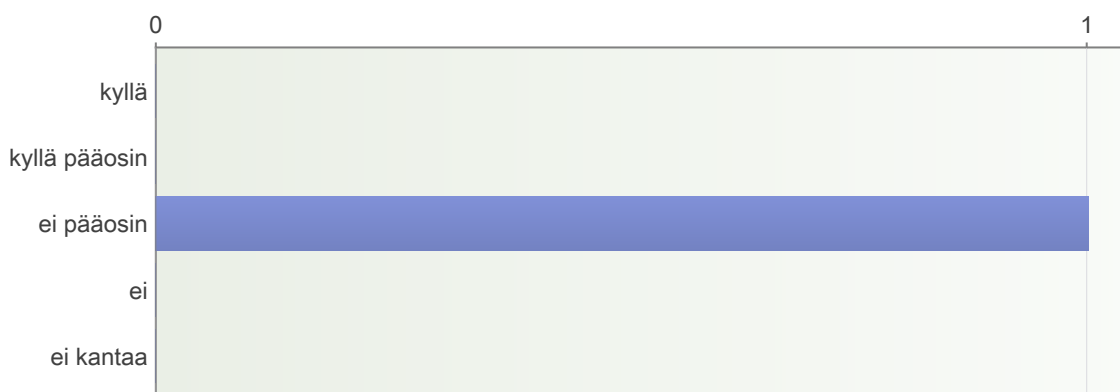
-

Valinnanvapauden piirissä olevien palvelujen tuotannon maakunnalliset sääntökirjat ja niissä annetut mahdollisuudet verkostoitua muiden palveluntuottajien kanssa ratkaisevat asian. Lakiluonnos ei estä pienten toimijoiden mukaantuloa.

Lakiluonnos ei kuitenkaan myöskään turvaa pienten tuottajien asemaa, sillä maakunta voi määrittää sote-keskuksesta hyvin laajan, mikä tosiasiallisesti estää pieniä tuottajia tulemasta tuottajiksi.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa ei ole selkeästi otettu kantaa yksityisrahoitteisista palveluista julkisrahoitteisten palvelujen käyttäjiksi siirtyvien asiakkaiden vaikutuksia. Valinnanvapauden vaikutukset eivät ole nollasummapeliä maakunnan budjetissa, vaan valinnanvapausmalli tulee alusta asti lisäämään julkisrahoitteisten palvelujen käyttäjämääriä. Mikäli korvaukset lasketaan vain maakunnan kuntien kustannuksista, tulee maakunnalle rahoitusongelmia heti valinnanvapauden käynnistyessä.

Koko hankkeen onnistuminen vaatii lisää rahaa suun terveydenhuoltoon.

Tämän lisäksi yksityisen palveluntuottajan mahdollisuudet kombinoida julkisella rahalla ja yksityisesti tuotettavaa palvelua.

Palvelun pilkkoutumista ja hoitoketjujen romuttumista, osaamisvajetta ja niiden esille tuloa vasta valvonnan myötä ei ole huomioitu.

Yli- ja alihoidon problematiikkaa ei ole käsitelty.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Nykyinen organisaatio siirtyy ensi vaiheessa vahvaksi toimijaksi maakuntaan. Muutoksen lopputulos riippuu uuden työnantajan kyvykkyydestä ja maakunnan järjestäjätyökalujen käytöstä sekä säännöistä. Yksityinen työnantaja saattaa olla ketterä ja houkutteleva sekä julkista työnantajaa aktiivisempi toimija. Lisäksi rahoituskanavat eli vakuutusrahoituksen sekä potilaiden omalla rahalla hankkimien palvelujen tarjonta saattaa supistaa julkisen toimijan mahdollisuuksia toimia markkinoilla tasavertaisena kumppanina yksityisen tuottajan kanssa. Julkisen puolen on saatava samat mahdollisuudet tarjota omarahoitteista tai vakuutusperusteista palvelua, jotta kilpailu olisi tasapuolista. Liikelaitokseen siirtyvä osa kehittyy varmemmin ja suotuisasti.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslakiehdotuksen mukaista asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käytön ensisijaisuutta määritellyissä palveluissa edesauttaisi se, että myös maakunnan tuottamat palvelut voisivat olla asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin kohteina. Tämä myös edistäisi tavoitetilaa, jonka mukaan julkiset ja yksityiset palveluntuottajat olisivat samalla viivalla. Palvelutarpeen arviointia tekevät asiakasohjaajat voitaisiin tässä tapauksessa sijoittaa maakunnan järjestäjäorganisaatioon eikä liikelaitokseen, jotta neuvonnan ja ohjauksen objektiivisuus voitaisiin turvata.

Rahoitusuudistuksen toteuttaminen ja siirtyminen yksikanavaiseen rahoitusmalliin on edellytys sote-lakiuudistuksen tavoitteiden saavuttamiselle.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilöstö suun terveydenhuollossa eriytyy, miten käy ammattitaidon, jos osa hoitaa vain maakunnan lapsia ja nuoria? Huomioidaanko tämä jotenkin hammaslääkärien koulutuksessa. Miten asiakassetelit toimivat yli maakuntien? Jos asiakas haluaakin toisesta maakunnasta hoidon ja sen maakunnan seteli on täysin eriarvoinen? Suoritekorvauksien mahdollisuus tulee suun terveydenhuollossa säilyttää myös siirtymäajan jälkeen. Suun hoitoon tulee allokoida lisää varoja, nykyisellä kuntien rahoitusosuudella rahaa on liian vähän koko väestön laadukkaan hoidon turvaamiseen.